

't Gevaar voor publieke opinie.

Kortgeleden moet in het Algemeen Handelsblad een ingezonden mededeeling zijn voorgekomen, afkomstig van den heer L. V. Schieurholz Boerma¹, waarin de inzender o.a. zich de opmerking veroorloofde dat de opleiding van den Hollandschen tandarts uiterst gebrekkig is. Dit weet ieder, voegde hij daaraan toe.

De adsistenten aan het Tandheelk. Instituut te Utrecht komen op voor den goeden naam van het tandheelkundig onderwijs te dezer plaatse in een artikel geplaatst in den *Vox Medicorum* van 7 Aug. 1907, welk stukje den titel draagt van: het Tandheelkundig Instituut der Rijks-universiteit te Utrecht.

De adsistenten vangen aan met den heer Boerma een lesje te geven in nauwkeurigheid van uitdrukking.

Waar de laatste schreef: de opleiding van den Hollandschen tandarts is uiterst gebrekkig, daar moest hij waarschijnlijk bedoeld hebben, dat de Hollandsche opleiding van den tandarts gebrekkig is. Tegen deze correctie valt weinig te zeggen. Alleen, waarom elimineeren de adsistenten het woord „uiterst”. Ik wijt dit niet aan opzet, wel aan onnauwkeurigheid. Hoe onaangenaam dit woord ook moge klinken, in 't bijzonder tegen deze uitdrukking hadden de adsistenten met eenig succes te velde kunnen trekken.

Al is het bedoelde onderwerp gebrekkig, tegen *uiterst* gebrekkig ware altijd wel iets te zeggen. De graad van appreciatie is ten slotte individueel. De adsistenten meenden echter met klem te moeten tegenspreken dat het

onderwijs gebrekkig is. Wij houden er dus rekening mede, dat het onderwijs gebrekkig is.

Waar de schrijvers beginnen te zeggen, dat zij zich verplicht gevoelen de meeningen van den heer Boerma te weerleggen, daar hebben zij ook gevoeld, verplicht te zijn, hunne opvatting met bewijzen te staven.

Is men zoover gevorderd met het lezen van hun stuk, dan maakt men zich gereed om met aandacht, met alle aandacht kennis te nemen van *eene opsomming van officieele gegevens*, en *eene zaakkundige uiteenzetting van motieven*, waarop de lezer zich een oordeel kan vormen in den geest der geachte schrijvers.

Want niets liever toch zouden wij allen doen, dan instemmen met de verklaring, het tandheekkundig onderwijs is goed.

Maar zoolang het bewijs niet geleverd is, dat het zóó is en niet anders, zoolang houden wij ons overtuigd, dat het onderwijs veel, zeer veel te wenschen overlaat. Dit laatste is gemakkelijk te bewijzen. Maar het ligt niet op mijn weg dit aan te toonen, wel rust op hen, die het onderwijs verstrekken en verdedigen de verplichting van te toonen, dat het deugt niet alleen, maar dat het in kwaliteit en kwantiteit aan redelijke eischen voldoet.

Het spijt mij, dat de adsistenten het noodig geoordeeld hebben, zelf op te komen tegen eene uiting, waarvoor zij niet verantwoordelijk zijn.

Zij toch kunnen het niet helpen, als men onderwijs gebrekkig moet noemen. Zij toch zijn niet ter verantwoording te roepen voor de weinige leerkrachten en den weinigen tijd, die er van 's Rijkswege voor het onderwijs beschikbaar gesteld worden.

Hoe vreemd dan ook hun tegenspraak en nog wel zoo beslist! Men zou zoo zeggen, eigen roem stinkt.

Bovendien schrijven de adsistenten, over den heer Boerma sprekende:

„De schrijver juicht het toe, dat eene commissie werkzaam is om verbetering te brengen in het tandh. onderwijs. Wij

kunnen hem tot ons genoeg nader inlichten, dat deze commissie hare taak reeds heeft vervuld en door haar bij de regeering de noodige voorstellen daartoe zijn ingediend."

Men zou den Heeren adassistenten nu kunnen vragen, waartoe die commissie tot verbetering van het onderwijs, en waartoe in 't bijzonder van hun „genoegen" in die commissie gewaagd, als het onderwijs goed is.

Men behoeft niet te antwoorden, dat wat goed is, altijd nog wel voor verbetering vatbaar is, want wij wachten eerst nog het bewijs af van de verklaring, dat het onderwijs „niet gebrekkig" is.

Wat de adassistenten in den Vox Med. als bewijsmateriaal aanhalen, volgt hier.

„... omdat de ervaring heeft geleerd, dat de opleiding in Holland voor het buitenland niet behoeft onder te doen. De vele Hollandsche tandartsen, die na het afleggen van het practisch examen buitenlandsche klinieken bezochten, hebben daar steeds een gunstigen indruk gemaakt, terwijl daarentegen buitenlandsch gediplomeerden in Holland herhaaldelijk voor dat examen werden afgewezen."

Wij zijn hiermede niet voldaan. De ervaring heeft geleerd. Welke ervaring en wiens ervaring? Deze vage uitdrukking eischt toelichting.

En waarom bezoeken vele Hollandsche tandartsen buitenlandsche klinieken?

Zij kregen toch hunne opleiding op een specialistenschool, waar het onderwijs goed is.

„Zij hebben daar steeds een gunstigen indruk gemaakt."

Als wat en op wien; in vergelijking met welke personen? is men hier gerechtigd te vragen:

„terwijl buitenlandsch gediplomeerden in Holland herhaaldelijk voor dat examen werden afgewezen."

Wat voor buitenlanders komen hier examen doen?

Wat al vragen kan men stellen.

Overigens bewijzen de resultaten van examens al zeer weinig, indien het met deze gesteld is zooals met ons prac-

tisch tandh. examen, dat volgens de verklaring van een zich meermalen in het publiek geuit hebbend examiner, steeds het onderwijs volgt of er rekening mede behoort te houden. Dit verklaart veel, zoo niet alles.

Waar de geachte schrijvers op het einde van hun ingezonden stuk zeggen: „wij vermeenen hiermede aan onze verplichtingen te hebben voldaan”, daar moet ik op de door mij aangevoerde gronden verklaren, dat zij nu pas eene verplichting op zich geladen hebben. Eene verplichting, welke eene groote verantwoordelijkheid met zich brengt.

Waar toch van verschillende zijden alles op haren en snaren gezet wordt om het der Regeering duidelijk te maken, wat er aan ons tandheekkundig onderwijs ontbreekt, daar zouden eenige adassistenten, zich ten onrechte in hun lesgevend vermogen gekrenkt voelend, roet in het eten doen.

* * *

Hoe gevaarlijk het gewraakte optreden der Heeren adassistenten is, getuigt reeds een toevoegsel aan hun stuk, afkomstig der redactie van den *Vox Medicorum*.

Deze heeft zich volgens haar zeggen zelf op de hoogte gesteld, en verklaart dan: het onderwijs echter kan, volgens verklaringen van verschillende onpartijdige en bevoegde beoordeelaars wedijveren met dat, aan de buitenlandsche Universiteiten gegeven. De tandarts die in Nederland zijn diploma heeft verkregen, kan worden beschouwd als volkomen bedreven in zijn vak en in 't algemeen toegerust te zijn met een mate van kennis en ontwikkeling, die hun wellicht buitenlandsche tandartsen zullen benijden. Zoo is het oordeel over het tandheekkundig onderwijs te Utrecht op het oogenblik, hetgeen dus niet in overeenstemming is met de uitspraak van den heer Boerma.

Op vakkundigen zal ook deze toevoeging, deze redactioneele uiting niet den minsten indruk maken. Want al spoedig vraagt men zich af, wie zijn de onpartijdige en bevoegde beoordeelaars. Waar komen die plotseling vandaan?

Nog kortgeleden was er niet één die openlijk het onderwijs in de tandheelkunde, gelijk het hier van 's Rijkswege verstrekt wordt in bescherming durfde nemen. Hoe kort geleden zei Dr. A. K u y p e r in de 2de Kamer, dat ditzelfde onderwijs alles te wenschen overliet?

En wie viel hem daarover aan? En wat is er sedert dien veranderd? Zou de redactie van den Vox zich ook in zijn raadgevers vergist kunnen hebben! Dwalen is menschelijk.

Dat ook de redactie zeer eenzijdig ingelicht moet zijn, blijkt wel ten duidelijkste uit de slotzinnen van hun artikel, waarin abusievelijk de Heeren W. F u y t en J. K l i n k h a m e r worden genoemd als de mannen die reeds vaak met Dr. Th. D e n t z op verbetering en vergrooting van het Tandheelkundig Inst tuut aangedrongen hebben. Het is zeer goed mogelijk, dat in den laatsten tijd genoemde Heeren een of meerdere verzoekschriften tot de Regeering gericht hebben, maar dit kan in hoofdtrekken niet anders zijn dan eene ondersteuning van de voorstellen, die sedert jaren en telkens opnieuw uitgegaan zijn van het Ned. Tandh. Genootschap, wiens leden Dr. Th. D e n t z , J o h n G r e v e r s , A. H a m e r , Dr. B e c h t en Dr. v d. H o e v e n en last not least' C. W i t t h a u s , in deze zaak wel het eerst genoemd mogen worden. Deze mannen zijn de baanbrekers geweest. Eere wien eere toekomt.

Indien het der redactie van den Vox Medicorum moge behagen, haren inlichtingendienst eens uit te strekken tot genoemde Heeren, die heusch wel beschouwd mogen worden als op de hoogte van den toestand te zijn wat betreft het tandheelkundig onderwijs, dan zal zij wel reden vinden, hare redactioneële meening te wijzigen.

Tot nu toe is ook de Vox-redactie in gebreke gebleven hare meening met bewijzen te staven. Zij heeft slechts leentjebuurs gespeeld en werkt met „men zegt”.

Zei ik niet terecht, dat het optreden der Heeren adsistenten gevaarlijk was?

ROTTERDAM, Sept. 1907.

L. FRANK.